



**KUNGÄLVS
KOMMUN**

VA-policy

Policy



Diarie-/dokumentnummer: KS2023/1292

Beslut: 2023-12-07 Kommunfullmäktige §222/2023

Beredande politiskt organ: Utskottet för samhälle och utveckling

Ersätter tidigare beslut 2015-09-10 Kommunfullmäktige 2015

Giltighetstid: 2027-12-31

Dokumentansvarig: Enhetschef VA-teknik

Senast uppdaterad av: Enhetschef VA-teknik

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
2.	Relation till andra styrdokument	3
3.	Syfte	3
4.	Mål och viljeinriktning	3
5.	Ställningstaganden	4
5.1	Enskilda va-anläggningar	4
5.2	Anslutning till allmänt va via avtal	5
5.3	Utbyggnad av allmänt va	5
5.4	Allmänna va-anläggningar	6
5.5	Dagvatten	7
5.6	Resurshushållning	7
5.7	Klimat	8
5.8	Kommunikation	8
5.9	Brand- och släckvatten	8
6	Levandegöra	9
7	Uppföljning	9

1. Inledning

Kungälv kommun har ansvar för att kommunens invånare har tillgång till bra dricksvatten och att avloppshantering från bostäder och verksamheter sköts på ett säkert sätt, både med hänsyn till människors hälsa och miljön.

2. Relation till andra styrdokument

VA-policyn tillsammans med VA-översikt och VA-delplaner utgör kommunens VA-plan.

3. Syfte

I VA-policyn anger kommunen hur man vill och bör agera, givet de förutsättningar som finns, för att uppnå en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning.

4. Mål och viljeinriktning

I VA-policyn har kommunen tagit fram ställningstaganden, som tillsammans med nulägesbeskrivningen i va-översikten, ska ligga till grund för de beslut som fattas om vatten- och avloppsförsörjningen framöver. Utifrån förutsättningarna framtagna i va-översikten och va-policyns ställningstaganden, ska sedan va-planens olika delar med åtgärder och planering för framtida arbete tas fram.

Kommunen delas upp i tre delar med olika förutsättningar; allmänt va-område, va-utbyggnadsområde och enskilt va-område. I figur 1 är de tre olika va-planområdena markerade.

Allmänt va-område – De områden som idag ligger inom verksamhetsområdet för allmän vatten- och avloppsförsörjning.

Va-utbyggnadsområde – De områden som är identifierade som eventuella så kallade 6 § - områden enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV), där kommunen har en skyldighet att ordna en allmän VA-försörjning om det finns behov i ett större sammanhang på grund av miljö- och/eller hälsoskäl. En behovsbedömning och prioriteringsordning av utbyggnaden kommer att tas fram i ett separat dokument.

Enskilt Va-område – De områden där fastigheter ligger enskilt och där det bedöms vara lämpligt med enskilt Va även i framtiden.

Ord, begrepp och termer som används i det här dokumentet förklaras i ordlistan som finns under kapitel 8 i Va-översikten.



Figur 1. Principiell skiss som visar de tre olika typerna av va-planområden: allmänt va-område, va-utbyggnadsområde och enskilt va-område.

5. Ställningstaganden

5.1 Enskilda va-anläggningar

1. Kommunen ska arbeta för att alla större vattentäktar som har ett uttag på mer än 10 m³/dygn eller som försörjer fler än 50 personer ska ha ett tillfredsställande skydd.
2. Prioriteringsordningen av tillsynen bör utgå från befintlig övergödningsproblematik, hälsoskyddsaspekter samt ansökningar om byggnation. Det kan innebära prioritering av vattenområden som riskerar att inte uppnå god status enligt ramdirektivet för vatten eller Natura 2000-områden.
3. I områden som kommer att bli framtida kommunala verksamhetsområden så gäller att nybyggnation i första hand skall avvakta till dess att den kommunala lösningen är inrättad. Detta gäller i synnerhet för områden som förväntas bli kommunalt verksamhetsområde inom snar framtid. Förutsättningar för att nybyggnation ändå ska kunna tillåtas är att den i dessa fall inte medför en ökad belastning på recipienten eller att det uppkommer en ökad risk för miljömässiga eller hälsomässiga olägenheter i området. Krav på kretsloppsanpassade system kan därför komma att ställas. Tillstånd för sådana lösningar kommer även att tidsbegränsas. En prövning utförs av kommunens miljöenhet i varje enskilt fall.
4. Inom område som ska omfattas av verksamhetsområde för spillvatten inom 3 år ställs inte krav på åtgärder annat än vid uppenbar risk för olägenhet för människors hälsa eller vid ansökan om bygglov för till- och ombyggnad. I dessa fall tillåts avloppslösningar i form av torr toalettlösning alternativt sluten tank för wc. Om byggnation innebär höjd va-standard kan även krav på åtgärder på avloppsanläggningen för BDT ställas. De tillstånd som ges tidsbegränsas i enlighet med tidsplan för va-utbyggnad.
5. I områden som ska omfattas av verksamhetsområde för spillvatten inom 3 - 10 år ställs krav på åtgärder beroende på status och ålder på befintliga avloppsanläggningar. Nya ansökningar



ges tidsbegränsade tillstånd för avloppsanläggningen som anpassas till tidsplanen för va-utbyggnaden.

6. På kommunens öar utan fast förbindelse och som saknar bilvägar tillåts endast torra toalettlösningar och BDT med eget omhändertagande av slam om inte kommunalt verksamhetsområde inrättas.
7. Inom "enskilt va-område" ska i första hand möjligheten att ansluta till befintliga kommunala eller samfälliga reningsverk alltid beaktas, i andra hand ska gemensamma lösningar för flera fastigheter eftersträvas.
8. Innan bygglov eller förhandsbesked ges för enskilda hus ska det framtida behovet av en samlad va-lösning med kommunalt ansvar beaktas.

5.2 Anslutning till allmänt va via avtal

9. Enskilda fastigheter och samfälligheter ska ges möjlighet att ansluta till kommunala va-anläggningar via avtal om de inte faller inom 6 § lagen om allmänna vattentjänster.
10. Innan avtal kan upprättas bör miljöenheten bedöma vilka fastigheter i området som behöver åtgärda sina anläggningar. Miljöenhetens utlåtande ska vara ett underlag för lantmäteriförordningen.
11. Vid avtalsanslutning finansieras va-utbyggnaden, från anslutningspunkten till fastighetsgränsen, av samfällighet, privat person eller juridisk person.

5.3 Utbyggnad av allmänt va

12. Utbyggnad av allmänt va sker i överensstämmelse med Översiktsplanen, samt till områden som faller inom 6 § lagen om allmänna vattentjänster.
13. Inom framtagna "va-utbyggnadsområden" som faller inom 6 § lagen om allmänna vattentjänster, ska verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten bildas. Om behovet finns med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön ska även verksamhetsområde för dagvatten bildas.
14. Prioriteringsordningen av va-utbyggnaden bestäms utifrån behovet av vatten och avlopp med hänsyn till hälsa, miljö och intentioner i översiktsplanen, samt tekniska och ekonomiska aspekter.
15. Kommunen ska vara huvudman vid utbyggnad av va-system i ett större sammanhang.

Ur "Vattentjänstlagen en handbok" av Jörgen Qviström: "Det har understrukits i förarbetena till LAV att det knappast är godtagbart att relativt stora bostadsområden med eget internt distributionsnät förläggs utanför verksamhetsområdet, trots att den allmänna va-anläggningen betjänar dem med både vatten och avlopp. En va-anläggning av detta slag, som för sin försörjning är helt beroende av den allmänna anläggningens tjänster, bör inte undantas från verksamhetsområdet. Användarna där ska inte behöva finna sig i ett för dem betydligt sämre va-rättsligt förhållande än vad andra som betjänas av den allmänna anläggningen har."

16. Va-utbyggnad i område som ansluts till allmänt Va bör dimensioneras så att all befintlig och planerad bebyggelse kan anslutas.
17. Onyttiggjorda enskilda anläggningar äldre än 10 år löses inte in vid utbyggnad av nytt verksamhetsområde. Onyttiggjorda enskilda anläggningar utan tillstånd löses inte in

5.4 Allmänna va-anläggningar

18. Det ska finnas beredskap avseende såväl utrustning som personal och kompetens för händelse av driftstörning i den allmänna va-försörjningen.
19. Kommunens dricksvattenberedning ska uppfylla GDP (God Desinfektionspraxis) - rekommendationer.
20. Allmänna vattenverk ska vara utrustade med reservkraftverk för elförsörjning.
21. Dricksvattenleverans till viktiga samhällsfunktioner så som sjukhus, vårdhem och dylika verksamheter har högst prioritet.
22. Kommunen ska se till att skyddet för allmänna vattentäkter och beredningsanläggningar är uppdaterat.
23. En vattenförsörjningsplan för Kungälv kommun skall upprättas utifrån den regionala vattenförsörjningsplanen.
24. Den allmänna va-anläggningen ska hålla en förnyelsetakt som tryggar en säker dricksvattenförsörjning. Förnyelsetakten ska också säkerställa minsta möjliga negativa omgivningspåverkan.
25. Kommunen ska verka för att minimera mängden tillskottsvatten och dräneringsvatten i spillvattenledningar, både i den allmänna va-anläggningen och i privata anläggningar som är anslutna till den allmänna va-anläggningen.
26. Befintliga allmänna va-anläggningar ska säkerställas så att funktionen bibehålls vid översvämning och klimatförändringar.
27. Inom Kungälv kommuns verksamhetsområden för spillvatten och dagvatten ska Gryaabs riktlinjer för olje- och slamavskiljare följas. Kommunen ska ta fram egna riktlinjer för utsläpp från fordonstvättar.
28. Detaljplanläggning görs endast där allmänt Va är möjligt.
29. Detaljplanläggning och utbyggnad av allmänt Va ska samordnas.
30. Anläggningsavgiften ska anpassas efter VA-kollektivets investeringsbehov. Vid anslutning av ytterligare bostäder till verksamhetsområdet ska en kostnadstäckning på 100 % eftersträvas.

LAV 30 §

Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen.

Det innebär att va-kollektivet finansierar, genom va-taxan, normal drift och underhåll av den allmänna va-anläggningen, samt utbyggnad av överföringsledningar till och utbyggnad inom nya verksamhetsområden.



31. Medborgares möjlighet till delbetalning av anläggningsavgiften förhåller sig till rådande lagstiftning. Medborgare finner information gällande ekonomiska aspekter vid anslutning till kommunalt Va i bilaga till detta dokument.

LAV 36 §

En anläggningsavgift skall fördelas på årliga betalningar (delbelopp) under en viss tid, längst tio år, om:

1. avgiften är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och andra omständigheter,
2. fastighetsägaren begär att avgiften skall fördelas, och
3. fastighetsägaren ställer godtagbar säkerhet.

Ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) skall betalas på den del av avgiften som inte har betalats, från den dag det första delbeloppet förfaller till betalning till dess betalning sker.

På delbelopp som har förfallit till betalning skall ränta i stället betalas enligt 6 § räntelagen från delbeloppets förfallodag till dess betalning sker.

5.5 Dagvatten

32. Utsläpp av föroreningar ska begränsas vid källan, så att kostnaden för att rena föroreningar, som släpps ut och sprids diffust, inte flyttas över till någon annan eller samhället (kommunen).
33. Inför nyanläggning av hårdgjorda ytor för till exempel fordonsuppställning samt där ändring av verksamhet på befintlig hårdgjord yta sker, ska en platsspecifik bedömning göras av kommunen. Bedömningen utgör underlag för lämplig reningsmetod utifrån förväntade föroreningar, mängder och recipientens känslighet.
34. Vid ny detaljplan får inte vattenbalansen eller vattnets väg ändras genom exploateringen så att risken för översvämning ökar eller risken för olägenhet för människors hälsa och miljö uppstår inom området.
35. Dagvatten från nya fastigheter, där dagvatten inte kan omhändertas lokalt, ska fördröjas före avledning till kommunens dagvattenledning.
36. Dimensionering av nya dagvattensystem anpassas till gällande branschregler.
37. Kommunen ska ta fram en dagvattenplan för att tydliggöra hur förvaltningen ska arbeta med dagvatten både med avseende på nuvarande och framtida förhållanden.

5.6 Resurshushållning

38. Kommunen ska arbeta med att minska omgivningspåverkan från vatten- och avloppsanläggningar.
39. För små enskilda avloppsanläggningar (upp till 25 pe) ska robusta driftsäkra lösningar förordas.
40. Kommunens ABVA anger villkor och begränsningar i rätten till utsläpp i det allmänna avloppsnätet för att säkerställa en från miljöskyddssynpunkt godtagbar slamkvalitet och kvalitet på utgående vatten.
41. Vatten- och avloppsförsörjningen skall vara utformad och drivas så att energi- och materialförbrukning minimeras.
42. Vattenförluster i det kommunala dricksvattnenätet skall minimeras.
43. Kommunens slam får inte spridas på åkermark om det innebär att åkermarkens innehåll av gifter och ovidkommande ämnen påverkas negativt.



44. Kommunen ska verka för att för markens värdefulla näringsämnen, främst fosfor, kan återföras till odlingsmark. Kommunen ska följa utvecklingen av nya tekniker för att separera fosfor från slammet.

LAV 10 § En allmän va-anläggning skall ordnas och drivas så att den uppfyller de krav som kan ställas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön och med hänsyn till intresset av en god hushållning med naturresurser.

5.7 Klimat

45. Vatten- och avloppsförsörjningen ska anpassas så att den klarar de påfrestningar som den pågående klimatförändringen leder till, framförallt ökade regnmängder och förhöjda vattennivåer i hav och vattendrag. Detta gäller både befintliga system och vid nyplanering.
46. Mer plats ska skapas för öppna dagvattenlösningar i befintliga områden och nya detaljplaner.
47. Riktlinjer anges i översiktsplanen gällande lägsta golvyta för nybyggnation av bostäder och samhällsviktiga funktioner, t ex allmänna va-anläggningar.

5.8 Kommunikation

48. Kommunens arbete med frågor som rör vatten- och avloppsförsörjning ska kännetecknas av god framförhållning, tydlighet, tillgänglighet, enhetlighet och öppenhet både inom kommunens organisation och externt.
49. Va-planen ska tydligt kommuniceras till medborgarna.
50. Kommunens arbete med va-försörjning ska ske enligt en tydlig fördelning av roller där ansvaret kopplas till rätt kompetens.
51. Information ska ges till berörda fastighetsägare innan beslut om kommunalt verksamhetsområde går upp i kommunfullmäktige.
52. Politiker och tjänstemän som berörs av kommunens arbete med vatten- och avloppsförsörjning ska erbjudas utbildning i va-frågor.
53. Kungälv kommun ska fortsätta att utveckla samarbetet med andra kommuner och aktörer inom Göteborgsregionen.

5.9 Brand- och släckvatten

54. Där det är möjligt tillhandahålls vatten för brandsläckning inom kommunens verksamhetsområde för dricksvatten. Möjligheten till brandvattenuttag får inte öka risken för försämrad vattenkvalitet på grund av överdimensionerade ledningar. Planeringen görs i samråd med Bohus Räddningstjänstförbund och enligt Svenskt Vattens anvisningar.
55. Behovet av brandposttillgångarna och alternativa brandvattenlösningar ska ses över tillsammans med Bohus Räddningstjänstförbund.
56. På det allmänna dricksvattennätet får inte sprinklersystem direktanslutas. Bassäng ska nyttjas vid användning av sprinklersystem. Påfyllning av bassäng ska ske via fastighetens vattenmätare.
57. En plan för släckvattenhanteringen ska upprättas i samråd med Bohus Räddningstjänstförbund.



6 Levandegöra

VA-policyn revideras en gång per mandatperiod och beslutas i samband med detta i Kommunfullmäktige. Revideringen ska säkerställa att samtliga delar av policyn är aktuella och att tillkommande relevant information lyfts in.

VA-policyn publiceras på kommunens hemsida www.kungalv.se

7 Uppföljning

Uppföljning av VA-policyn sker inom ramen för sektor Samhälle- och utvecklings uppdrag.